

Тоді робота для нашого студента - майбутнього фахівця - буде школою всього його життя, він не впаде в рутину, а з кожним роком вдосконалюватиметься.

Таким чином, одна з головних наших цілей - навчити студента вчитися, постійно вдосконалюючись і самим.

Бандура В.М.,
доктор техн. наук, проректор з
навчально-виховної роботи МФ НаУКМА

ПЕТРО МОГИЛА - ПАТРІОТ УКРАЇНИ

За багатьма загальними визначеннями патріотизм - це одне із найбільш глибоких почуттів, закріплених віками і тисячоліттями відособлених вітчизн. А простіше - це любов до своєї вітчизни, до своїх традицій, до своєї культури. Природно, що той патріот, хто шанує традиції, культуру батьківщини, а, мабуть, ще більший патріот той, хто започатковує нові традиції, дбає про подальший розвиток культури, піклується про незалежність своєї вітчизни, про долю та волю свого народу.

Історичне існування українського народу - це феномен, це те, що суперечить "здоровому глуздові" великодержавного гнобителя і є винятком із суворого закону насильства: українці повинні були зникнути, принаймні, вісім віків у них волю віднімали, а три століття тому вони втратили її для декого остаточно. Але доля розпорядилася інакше - українці залишились. З козацьких часів у горнілі боротьби за гідне національне життя викристалізуються чи не найважливіші поняття української ментальності - Воля і Доля.

Патріотизм і національна самосвідомість - це поєднані поняття. Національна самосвідомість будь-якого народу витікає з традицій мистецтва, моралі, забобонів, релігії, а далі русло розширюється до політико-державної самосвідомості. Національна самосвідомість українців поставала у формах відмінностей власної мови, звичаїв, традицій, права, релігії, території від "їхньої", "чужої" мови, права, релігії, території тощо.

Однією з причин занепаду національної культури після XV ст. була відсутність в Україні національної школи. Зрадило і духовенство, для якого інтереси стану були вищі за інтереси нації.

Глибоке розуміння інтересів українського народу та велику любов до нього проявив Петро Могила в своїй енергійній діяльності зі створення першого вищого навчального закладу в Східній Європі, Києво-Могилянської Академії, з реформування православної церкви. Все це робилося напередодні Визвольної війни. Як стверджують деякі дослідники, саме П.Могила благословив Хмельницького на визвольну війну та навіть погрожував анафемою тим, хто відмовиться стати під його прапори.

Довгий час Києво-Могилянська Академія була провідним ідеологічним центром, який протистояв католицькому наступові на українську культуру. Найбільш дійовим засобом у боротьбі з колонізацією була введена в Академії рідна мова - мова українців, які відстоювали свою національну незалежність.

Правлячі кола Речі Посполитої ще на самому початку діяльності Києво-Могилянської Академії (тоді ще колегії) намагалися перешкодити її розвитку. У 1634 р. король наказує ліквідувати колегію. Дії короля підтримують єзуїти. Так, у 1640 р. польський намісник у Києві воєвода Тишкевич спровокував проти студента Гоголівського карну справу, звинувативши його, за брехливими свідченнями, в тому, що він під час бійки поранив служника самого воєводи. Гоголівського стратили.

Особисто П.Могила величезне значення надавав вихованню студентів. У "Анфології" (1636 р.) - збірнику молитов і повчань про поведінку у деяких життєвих ситуаціях, Могила формулює основи виховання студентства. Хоч основну увагу автор приділяє вихованню у студентів глибокої пошани до православної церкви, мета Могили була ширшою - прищепити студентам почуття глибокого патріотизму, моральної чистоти, чесності, поваги до батьків, до старших, скромності.

Кращих викладачів Києво-Могилянської Академії об'єднували ідеї гуманізму і просвітництва, патріотизму і громадського обов'язку. Вони намагалися зв'язати теорію своїх предметів з проблемами суспільного та громадського життя. У своїх підручниках автори для зразків вміщували панегірика та похвальні промови видатним діячам українського народу - Петрові Сагайдачному, Богданові Хмельницькому, Петрові Могили, Сильвестрові Головчину та ін. Повага та любов до народних героїв, до батьківщини та її захисників, що передавалися в барочних формах панегіриків, викликали глибоке патріотичне почуття.

Головні церковні праці Могили - Требник, Служебник і Катехизис - і понині використовуються в церковній службі.

Требник П.Могили - цю фундаментальну книгу (дуже товсту) ми сьогодні на конференції бачимо і на столі єпископа Херсонського і Миколаївського, владики Володимира.

І все ж головним досягненням свого життя П.Могила вважав створення колегії. Він на свої кошти купував книги для навчання, наймав вчителів, утримував бідних студентів та інших, які потребували допомоги. Навіть у своєму заповіті передавав більшість свого майна Києво-Могилянській Академії.

Мабуть, завдяки таким фундаторам українського патріотизму, як Петро Могила та вихованці Києво-Могилянської Академії, і не загинув український народ, і здобув, врешті, свою незалежність.

Але треба мати на увазі те, що тривала руйнація українського етносу не могла не позначитися на генофонді нації. Особливо інтенсивно ця руйнація відбувалася в післяжовтневий період. Руйнація існує і сьогодні, бо трагедія Чорнобиля ще довго нагадуватиме про себе.

Нація, вистраждавши незалежність, виборовши її в багатовікових національно-визвольних змаганнях, отримала сплюндрований, безжально знищений дім. Але найсумнішим, мабуть, є те, що це нищення тривало надто довгий час. Внаслідок спотворення української історії з'явилося багато представників етносу, яким стало байдуже, чи мають вони свій національний дім, свою культуру, свою мову, чи ні. Тому занадто важливим у житті України є відродження Києво-Могилянської Академії, з її традиціями патріотичного виховання, поширення її дії і на Український Південь завдяки створенню Миколаївської філії НаУКМА.